

Utvecklingsplan för specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska utifrån utlåtande av ONVO 180605 efter genomförd granskning samt krav på åtgärder.

Huvudområdet

I distriktssköterskans yrkesutövande integreras kunskap från flera olika områden. *Huvudområdet är omvårdnad* som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet och distriktssköterskans kompetens omfattar att ha fördjupade kunskaper i omvårdnad för att bistå individers/familjers resurser i ett hälsofrämjande perspektiv, samt att förstå den sociala kontextens betydelse och hur psykosociala förhållanden påverkar hälsan. Det innefattar även en relations- och etisk aspekt med ett förhållningssätt som utgår från en persons individuella behov, förutsättningar och förväntningar samt att individens perspektiv och upplevelse ges samma giltighet som det professionella. För att individualisera omvårdnaden kan *omvårdnadsprocessen* användas som en ram för att göra en bedömning och analys av hälsotillståndet, och för att kunna planera omvårdnaden utifrån en persons unika situation. Även kunskaper från andra vetenskapsfält som medicinsk vetenskap, folkhälsovetenskap, pedagogik och ledarskap integreras för att hantera mer komplexa situationer. Detta ger förutsättningar att arbeta evidensbaserat, systematiskt och med ett kritiskt förhållningssätt.

Översyn har gjorts av kursplaner och även ett förtydligande av utbildningsplanen.

Lärandemålen omfattar bland annat;

- utveckla en projektplan med relevant teoriansknytning (VÅ 3078)
- söka, syntetisera och kritiskt värdera vetenskaplig publikation samt integrera teorier och begrepp inom valt problemområde med relevans för omvårdnad (VÅ 3111)
- kritiskt diskutera och värdera användning av distriktssköterskans yrkesspecifika kunskaper i preventivt arbete utifrån en tydlig teoretisk förankring (VÅ 3076)

I AssCe-formuläret som används som bedömningsunderlag i den verksamhetsförlagda ingår omvårdnadsprocessen.

Ambitionen är att lyfta fram huvudämnet i ännu större utsträckning framgent.

Psykiatriska inslag i utbildningen

Psykiatriska inslag i utbildningen finns men har förstärkts; En del kursplaner förtydligas.

Lärandemålen omfattar bland annat:

- kursens övergripande mål är att studenten ska kunna främja fysisk, *psykisk* och social hälsa för att förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer hos befolkningen samt att kunna initiera, genomföra och utvärdera hälsofrämjande och förebyggande arbete (VÅ 3076).
- problematisera om folkhälsa, folksjukdomar och hälsans bestämningsfaktorer samt utifrån en hållbar utveckling (VÅ 3076) (I detta ingår folkhälsoproblem som psykisk ohälsa som ges stort utrymme i kursen)
- motivera och stödja barns och ungdomars hälsa och utveckling ur ett psykologiskt och socialt perspektiv (VÅ 3116)

- redogöra för och analysera barns och ungdomars fysiska, psykiska och sociala utveckling samt identifiera avvikelser (VÅ 3116)
- identifiera och bedöma fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov hos barn och deras närstående (VÅ 3116)
- hantera bedömning av fysisk, psykisk eller social avvikelse på ett sätt som främjar barns och ungdomars utveckling och hälsa (VÅ 3116)
- kritiskt diskutera hälsoproblem hos vuxna utifrån ett vetenskapligt och reflekterande förhållningssätt (VÅ 3098) (här ingår psykisk ohälsa)
- självständigt kunna göra kvalificerade bedömningar av hälsotillstånd och planera hälsofrämjande och preventiva åtgärder för vuxna och äldre (VÅ 3098) (här ingår psykiska tillstånd)

Exempel på litteratur som behandlar psykisk ohälsa i utbildningen är tex.;

Broberg, A., Almqvist K., Tjus T. (2025) Klinisk barnpsykologi (VÅ 3116)

Milerad, J., Lindgren, C. (2017) Evidensbaserad elevhälsa (VÅ3116)

Pellmer, K. Wramner, B. Wramner, H. (2017)Grundläggande folkhälsovetenskap (VÅ 3076)

Rostilo,M., Toivanen, S. (2018) Den orättvisa hälsan (VÅ 3076)

Tonkonogi, M.; Bellardini, H. (2016) Träna bort den stressrelaterade ohälsan (VÅ 3076)

Vilhelmsson, A., Tengland, P-A. (2018) Global hälsa-om livsvillkor, sjukdomar och social rättvisa (VÅ 3076)

En lektor med psykiatrisk kompetens har tillkommit och medverkar i utbildningen .

Inom ramen för examensarbetet har även studenter fördjupat sig inom området psykisk ohälsa.

Valbar kurs

Kursen "Hälsa och omvårdnad av barn och ungdom 15 hp" återinförs som obligatorisk kurs i distriktssköterskeutbildningen från och med HT:19 för att studenter ej ska "missa" någon väsentlig del av distriktssköterskans verksamhetsområde.

Kliniska undersökningar och behandlingar , vård i livets slutskede

För att studenterna i högre utsträckning ska förvärva förmåga att medverka vid vård i livets slut kommer palliativ vård- inklusive vård i livets slut att ingå i den verksamhetsförlagda utbildningen för samtliga studenter i kursen VÅ 3098 "hälsa och omvårdnad av vuxna och äldre" där också ett av lärandemålen är:

- *att självständigt kunna identifiera och bedöma behov samt planera och organisera vård i livets slutskede utifrån en helhetssyn*

Kunskaperna kommer också att examineras dels genom en individuell skriftlig tentamen samt ett examinerande seminarium där studenten utifrån evidens, etiska aspekter och helhetssyn på individen, ska kunna identifiera bedöma, hantera, åtgärda och analysera komplexa situationer och frågeställningar hos patienter i ett palliativt skede.

För att ytterligare stärka förmågan att självständigt utföra kliniska undersökningar och behandlingar stärks också andra delar .Utifrån högskoleförordningens mål för

distriktssköterskor ingår bland annat .att kunna ansvara för vaccinationsverksamhet vilket innefattar vaccinationer inom barnhälsovård och skolhälsovård.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen inom barnhälsovård i kursen ” hälsa och omvårdnad av barn och ungdom ” kommer en individuell uppgift kring hälsoundersökningar och vaccinationer att ingå, där också handledaren skriver ett separat intyg att studenten genomfört vaccinationer utifrån aktuella regelverk samt även visat på förmåga att tillämpa och integrera kunskaper i preventivt arbete inom barn-och elevhälsan. Ett lärandemål är:

- *ansvara för och utföra hälsoundersökningar och vaccinationer inom barn-och elevhälsovård*

Säkerställa att alla examensarbeten genomgår digital plagieringskontroll

Detta görs redan idag och står i kursplanen VÅ3111.

Kommentarer till utvecklingspotential

Evidensbaserad vård

Nämnden skriver under utvecklingspotential att begreppet ”evidensbaserad vård” bör definieras tidigt i utbildningen och komma till uttryck i lärandemål. Metodinslagen i utbildningen kan fördjupas och breddas.

Den inledande kursen i utbildningen utgör en introducerande kurs, en kunskapsbas för att som specialistsjuksköterska kunna leda kvalitetsarbete och arbeta evidensbaserat , vilket förutsätter kunskaper i vetenskaplig metod.

*Den första kursen ”evidensbaserad vård och ledarskap ” som är gemensam med de andra specialistsjuksköterskeutbildningarna har därför gjorts om för att ge mer tid och utrymme för vetenskaplig metod. Kursplanen har skrivits om och **metodinslagen stärkts** och nya lärandemål tillkommit. I journal club ges studenterna också möjlighet att diskutera kring tex. begreppet evidensbaserad vård . Ett nytt lärandemål är:*

- *ur ett hållbarhetsperspektiv värdera effekter av att tillämpa evidensbaserad vård*

Hållbar utveckling

Distriktssköterskeutbildningen genomsyras implicit av hållbar utveckling och har förstärkts alltmer i flera kurser. *Det hälsofrämjande perspektivet ges stort utrymme i utbildningen och när hälsa främjas genom olika strategier uppstår hållbarhetseffekter.* Det som är negativt för vår hälsa kan i grunden vara det som ligger bakom miljöförstöring och sociala problem i samhället. Ekonomisk hållbarhet innebär att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt och social hållbarhet innebär att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle med mångfald, där mänskliga behov uppfylls för alla på lika villkor. *I utbildningen belyses socioekonomiska aspekter som en viktig faktor att beakta.* Ett av lärandemålen i kursen VÅ 3076 ” folkhälsa och folkhälsoarbete” är:

- *problematisera om folkhälsa, folksjukdomar och hälsans bestämningsfaktorer såväl nationellt som globalt samt utifrån en hållbar utveckling*

I kursen ” evidensbaserad vård och ledarskap ”kommer denna aspekt att läggas till som ett nytt lärandemål :

- *ur ett hållbarhetsperspektiv värdera effekter av att tillämpa evidensbaserad vård*

Där behandlas strategier och ledarskap vid utvecklings-och förbättringsarbete samt dess betydelse för implementering av evidensbaserad vård med beaktande av hållbarhetsaspekter, samt specialistjuksköterskans roll i detta.

I kursen ”förskrivningsrätt för vissa läkemedel och förbrukningsartiklar” kommer läkemedlens påverkan på miljön att tas upp.

Forskares deltagande i utbildningen

För att forskningsanknyta utbildningen bjöds befintliga forskare på högskolan in till kursen evidensbaserad vård och ledarskap för att presentera sina projekt. Studenterna kunde sedan bli involverade i dessa projekt då de skrev sina projektplaner. Det innebar att studenterna fick såväl teoretiska som praktiska sammanhang och kännedom om pågående forskning som bedrivs inom omvårdnadsforskning. Ett annat sätt att forskningsanknyta har varit att kurslitteraturen även har omfattat forskningsartiklar publicerade i vetenskapliga tidskrifter som utifrån ämnet kan anses som viktiga. Ett ytterligare sätt har varit att låta undervisningen fokusera på forskningsresultat och forskningsprocesser till exempel i skriftliga examinationsuppgifter. För att stärka utbildningens forskningsanknytning samt för pågående progression planeras att utarbeta en plan för att öka deltagandet av befintliga forskare löpande under utbildningens gång. Detta möjliggör för studenterna att förvärva både kunskap i och förmåga för att problematisera teoretiska och empiriska iakttagelser samt att kunna implementera ny kunskap i sin framtida yrkesutövning.

I utbildningen deltar i dagsläget ett flertal disputerade lärare i undervisningen . De förväntas medverka även fortsättningsvis. Nedan följer en översikt:

Evidensbaserad vård och ledarskap AVÅ 22S

Anne Friman lektor och distriktssköterska, disputerat inom sårvård, även kliniskt verksam har kursansvar i denna kurs som lägger grunden för vetenskaplig metod på avancerad nivå. Hon är även examinator i kursen samt medverkar i läraaktiviteterna .

Ett flertal andra disputerade lärare deltar också, De har föreläst om vetenskaplig metod med kvalitativ- och kvantitativ ansats samt med koppling till det egna forskningsfältet och kärnkompetenser.

*Lars Wallin professor i omvårdnad som forskar inom implementering har föreläst om kärnkompetenser.

*Anna Ehrenberg professor i omvårdnad har föreläst om kvalitativ metod.

* Renee Flacking professor i omvårdnad har föreläst om kvantitativ metod.

* Charlotte Roos lektor i omvårdnad har föreläst om förändringsarbete och ledarskap.

* Jenny Ericsson lektor och Alexandra Eilegård Wallin lektor har medverkat som handledare.

Folkhälsa och folkhälsoarbete VÅ 3076

*Kerstin Erlandsson lektor med docentkompetens, distriktssköterska och barnmorska har föreläst om hälsa utifrån ett globalt perspektiv.

*Lars Jerden docent disputerat inom folkhälsovetenskap har föreläst om arbetssätt och arbetsmetoder i primärvården samt epidemiologi.

*Jan Florin lektor i omvårdnad med docentkompetens inriktning på informatik har föreläst om e-hälsa.

Hälsa och omvårdnad av barn och ungdom VÅ 3116

*Kerstin Erlandsson lektor med docentkompetens, distriktssköterska och barnmorska har föreläst om psykisk ohälsa i samband med graviditet och barnafödande.

*Jenny Ericson lektor och barnsjuksköterska har föreläst om amning.

*Eva Randell lektor i socialt arbete har föreläst om pojkars hälsa omsorgssvikt och anmälningsplikt.

*Fatumo Osman lektor har föreläst om kommunikation utifrån mångkulturellt perspektiv.

Hälsa och omvårdnad av vuxna och äldre VÅ 3098

*Lars Jerden docent disputerat inom folkhälsovetenskap har föreläst kring ”inställning till äldre och hälsa”.

*Sanna Nordin lektor specialistsjuksköterska med inriktning mot psykiatri har föreläst om psykisk ohälsa bland vuxna och äldre.

Examensarbete i omvårdnad VÅ 3111

Den sista kursen i programmet utgörs av examensarbete 15 hp på avancerad nivå och där har följande disputerade lärare deltagit:

*Sanna Nordin lektor ,specialistsjuksköterska psykiatri har medverkat som handledare.

*Marie Elf professor i omvårdnad med inriktning på miljö och hållbar utveckling har medverkat som handledare.

*Jenny Ericsson lektor, barnsjuksköterska har medverkat som handledare.

*Janet Leksell lektor med docentkompetens i omvårdnad med inriktning diabetesvård har varit examinator.

*Anne Friman lektor, distriktssköterska disputerad med inriktning sår och sårbehandling har varit kursansvarig och även handledare.

190307 Programansvariga för distriktssköterskeutbildningen
Anne Friman , Gunilla Oscarsdotter